

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

EGYEDI HANGFELVÉTELEK ÉS A FELHASZNÁLÓK ÁLTAL SZERKESZTETT ZENEI CSOPORTOSÍTÁSOK INTERNETES NYILVÁNOSSÁGHOZ KÖZVETÍTÉSE

SZJSZT-38/2015

A megbízó törvényszék által feltett kérdések

- 1. A jelen büntetőügyben rendelkezésre álló adatok szerint a „rádiónak” minősített zenei csoportosításokat a felhasználók alakították ki internetes felület segítségével, illetve ezeket az ún. rádiófunkciókat a felhasználók regisztrálták.
Elsődleges kérdésként az merül fel, hogy „rádiónak” tekinthetők-e ezek vagy sem, előbbi esetben miért, mi a „rádió” pontos definíciója jelenleg, és ugyanaz volt-e 2010. június 3-án is. Az Szjt. 26. § (7) bekezdésében rögzített „saját műsorra” vonatkozó rendelkezések ki/kik által szerkesztett műsorokra vonatkoznak?*
- 2. Azonosítható-e „saját műsorként” a weboldalt üzemeltetőtől elkülönült, azt ténylegesen a felhasználók által szerkesztett zenei csoportosítás? Amennyiben az így szerkesztett zenei csoportosítás „saját műsornak” nem tekinthető, lehetséges-e „rádióként” kezelni és a „rádióra” vonatkozó előírásokat, díjfizetési kötelezettségeket számon kérni, az utóbbi esetben mely jogszabályi előírás alapján.*
- 3. A „nyilvánossághoz történő közvetítés” és a „lehívásra történő hozzáférhetővé tétel a nyilvánosság számára” ugyanarra a hangfelvétel-állományra alkalmazható-e? Amennyiben ugyanarra a hangfelvétellek két típusú hangfelvétel [helyesen: vagyoni jog] vonatkozik, és a felhasználó személye ugyanaz, mind a két típusú felhasználásért köteles-e külön-külön díjfizetésre? Kit és milyen típusú felhasználás alapján terhelhet a díjfizetési kötelezettség, amennyiben a felhasználók maguk szerkesztették a weboldalon a „rádiókat”, és ehhez a weboldal-üzemeltetők részéről – a hangfelvétel korábbi feltöltésein túl – esetlegesen semmilyen korábbi tevékenység nem társul?*

Az eljáró tanács szakértői véleménye

- 1. A Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”. Az eljáró tanács szakvéleménye*

meghozatalakor ezért kizárólag a megbízáshoz csatolt iratok alapján hozta meg alábbi szakvéleményét.

2. Az eljáró tanács szerint a törvényszék első kérdése több részkérdést is tartalmaz, amelyek külön vizsgálatot és választ igényelnek.

3. Sorrendben elsőként arra indokolt választ adni, hogy mi tekinthető rádiónak a magyar szerzői jog rendszerében. A „rádió” kifejezés fogalmát az 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról (a továbbiakban: Sztj.) nem határozza meg. A kifejezés kizárólag olyan szóösszetételekben jelenik meg az Sztj.-ben, mint „rádió- és televíziójáték”, illetve „rádió- és televízió-szervezet”. A kifejezés jelentéstartalma ugyanakkor a rádiózásról, illetve médiaszolgáltató-sokról szóló jogszabályokból kinyerhető.

4. A megbízás 2010. június 3-át jelölte meg mint a kifejezés értelmezése szempontjából releváns időpontot. Ezen a napon még az 1996. évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról (a továbbiakban: Rttv.) előírásai voltak hatályban. Ezek közül kiemelkedik:

„Rttv. 2. § 25. *Műsor: rádió, illetve televízió műsorszámok megszerkesztett és nyilvánosan közzétett sorozata.*

26. *Műsorelosztás:* a műsorszolgáltató által előállított jelek egyidejű, változatlan továbbítása vezetékes (kábeles) hálózaton vagy nem műsorszóró rádiótávközlő rendszeren a műsorszolgáltató telephelyétől, illetőleg a műsorszétesztő hálózat végpontjától elkülönült szervezet közbeiktatásával az arra jogosult felhasználó vevőkészülékéhez, a tíznél kevesebb vevőkészülék csatlakoztatására alkalmas hálózat segítségével történő jeltovábbítás kivételével. Nem minősül műsorelosztásnak a telekhatáron belüli vezetékrendszer (pl. társasház).

28. *Műsorszám: hang* vagy kép, illetve ezek összekapcsolódó – zárt egységet alkotó, vagy önálló részekből *zárt egységbe szerkesztett – együttese*, amelyet az együttes egészét egyedileg megjelölő főcím, szükség szerint további megkülönböztető jelzés, illetőleg a befejeződést jelző közlés határol.

32. *Műsorszórás:* földfelszíni vagy műholdas rendszerrel végzett egyirányú – megfelelő vevőkészülékkel rendelkező, elvileg korlátlan számú felhasználónak szánt – *rádió-távközlési eljárás hangok, képek vagy egyéb természetű jelek továbbítására.*

33. *Műsorterjesztés:* *műsorszolgáltató által előállított műsorszolgáltatási jelek elektronikus úton* (műsorszórással vagy műsorelosztás útján) egyidejűleg, változatlanul történő eljuttatása a felhasználó vevőkészülékéhez.”

5. A jelenleg hatályos 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról (a továbbiakban: Mttv.) értelmező rendelkezései ugyancsak figyelmet érdemelnek. Ezek közül az alábbiak relevánsak:

„Mttv. 203. § 44. *Műsor: rádiós, illetve audiovizuális műsorszámok megszerkesztett és nyilvánosan, folyamatosan közzétett sorozata.*

47. *Műsorszám: hangok*, illetőleg hangos vagy néma mozgóképek, állóképek sorozata, mely egy médiaszolgáltató által kialakított műsorrendben vagy műsorkínálatban önálló egységet alkot, és amelynek formája és tartalma a rádiós vagy televíziós médiaszolgáltatáshoz hasonlítható.

49. *Műsorszórás*: olyan műsorterjesztés, amelynek során analóg vagy digitális rádiós, illetve audiovizuális médiaszolgáltatásokat a földfelszínen telepített – az elsődlegesen műholdas szolgálatra rendelt frekvenciák kivételével – rádiófrekvenciát használó, általában egyirányú adatátvitelt lehetővé tevő átviteli rendszerrel továbbítják az előfizetőhöz vagy felhasználóhoz. Műsorszórásnak minősül a digitális műsorszóró hálózat vagy műsorszóró adó segítségével végzett műsorterjesztés is.

50. *Műsorterjesztés: bármely átviteli rendszerrel megvalósuló elektronikus hírközlési szolgáltatás*, amelynek során a médiaszolgáltató által előállított analóg vagy digitális műsorszolgáltatási jeleket a médiaszolgáltatótól az előfizető vagy felhasználó vevőkészülékéhez továbbítják, függetlenül az alkalmazott átviteli rendszertől, és technológiától. Műsorterjesztésnek minősül különösen a műsorszórás, a műholddal végzett műsorterjesztés, a hibrid üvegszál-koaxiális átviteli rendszeren végzett műsorterjesztés, emellett a médiaszolgáltatás *Internet Protokoll segítségével történő továbbítása* valamely átviteli rendszeren, ha a szolgáltatás jellege, illetve feltételei megegyeznek a műsorterjesztéssel, illetve ez helyettesíti a más módon megvalósított műsorterjesztést. Műsorterjesztésnek minősül az olyan műsorterjesztés is, amelyhez az előfizető külön díj ellenében, vagy más elektronikus hírközlési szolgáltatás díjával csomagban értékesített díj ellenében férhet hozzá. A tíznél kevesebb vevőkészülék csatlakoztatására alkalmas átviteli rendszer segítségével történő jeltovábbítás nem minősül műsorterjesztésnek.

58. *Rádiós médiaszolgáltatás*: olyan médiaszolgáltatás, amely *hangok sorozatából álló műsorszámokat mutat be.*”

6. Az Rttv. és az Mttv. fent ismertetett rendelkezései alapvetően hasonló tartalommal bírnak. S bár a 2010. június 3. napján hatályos Rttv. külön nem nevesíti az internetes műsorterjesztést, azonban 2010-ben, amikor az internetes szolgáltatások (ideértve a webrádiókat is) széles körben elterjedtek hazánkban, egyértelműen kijelenthető, hogy az internetes közvetítések is a rádió fogalma alá sorolhatók. Ezen felül egyértelművé válhat a fenti törvényhelyekből, hogy a rádiószervezetként – médiajogi kifejezéssel élve (lineáris vagy lekérhető) médiaszolgáltatóként¹ – történő minősítés, egyben az Szjt. szerinti kapcsolódó jogi

¹ Koltay András, Mayer Annamária, Pogácsás Anett: A médiatartalom-szolgáltatások meghatározása és differenciálása a szabályozásban. In: Koltay András, Nyakas Levente: Magyar és európai médiajog. Complex, Budapest, 2012, p. 493–495.

jogosultság² előfeltétele a műsorrend vagy műsorkínálat médiaszolgáltató általi kialakítása. Ahogy azt az irányadó médiajogi kommentár is jelzi: „a rádió- és televízió-szervezeteket megillető szomszédos jogi védelem a műsorsugárzás (médiajogi értelemben médiaszolgáltatás) megszervezésére tekintettel áll fenn, ez a tevékenység, teljesítmény tehát a védelem közvetett tárgya, míg a védelem közvetlen tárgya maga a szolgáltatott műsor. A műsor fogalmát az Sztj. nem határozza meg, viszont az SZJSZT több szakértői véleményében (pl. 2/2008/1. sz. – a vonatkozó nemzetközi egyezményekből levezetve – ekként határozza meg: 'valamely hangokat, vagy képeket és hangokat tartalmazó közvetítés, sugárzott adás'. Ez a meghatározás az Mttv. műsor-, illetve műsorszámfogalmával is összhangban áll (Mttv. 203. § 44. és 47. pont), hiszen a szerzői jogi értelemben vett műsorsugárzás nemcsak a földi vagy műholdas sugárzást jelenti, hanem a vezeték útján vagy más módon történő nyilvánosság-hoz közvetítést is (de, mint említettük, önmagában a lehívásos hozzáférhetővé tétel nem keletkeztet szomszédos jogi védelmet).”³

7. Az alapügyben foglalt tényállásra tekintettel kijelenthető, hogy *a terhelt szolgáltatása nem illeszthető be a fent nevezett jogszabályok előírásai közé, vagyis hagyományos értelemben nem tekinthető „rádiónak”* (mint például az országos lefedettségű Petőfi Rádió vagy a regionális lefedettségű Rádió 88, amelyek egyaránt elérhetők online is). A felhasználók által kialakított zenei csoportosítások nem tekinthetők „rádiónak”. A rádiónak tekintett zenei csoportosítás összeállítása nem rádiós műsorszolgáltatási tevékenység.

8. Ettől – vagyis a rádióként való minősítéstől – függetlenül azonban az olyan, a megbízás alapjául szolgáló tényállásban megjelölt magatartás, amikor egy internetes tartalomszolgáltató lehetővé teszi a felhasználóinak a saját tárhelyeiről elérhető adattartalmak egyedi műsorfolyammá szerkesztését, illetve a tartalmak egyedi meghallgatását, felhasználási magatartásként értékelhető, és az Sztj. hatálya alá tartozhat.

9. Ami egyedi mérlegelést igényel, az a tartalmak online közvetítésének a mikéntje, vagyis a tényleges felhasználási magatartás, az érintett vagyoni jog(ok) köre. Másként megfogalmazva: az, hogy a terhelt szolgáltatása vajon saját [Sztj. 26. § (7) bekezdés szerinti] vagy idegen tartalmak [Sztj. 26. § (8) bekezdés első tagmondata szerinti] továbbítását végző webrádióként („webcasting”), s mint ilyen *nyilvánossághoz közvetítésként*, avagy a végfelhasználók általi *egyedi lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételként* értékelhető-e [az Sztj. 26. § (8) bekezdés második tagmondata szerint].⁴

10. A két vagyoni jog közötti érdemi különbséget az jelenti, hogy míg az előbbi esetben az elérhetővé tett (saját vagy idegen) tartalmak körét (tematikáját, sorrendjét, idejét) a szolgáltatás nyújtója aktívan választja ki, és biztosítja azok elérését a nyilvánosság tagjai számára,⁵

² Gyertyánfy Péter (Szerk.): Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2014, p. 466.

³ Pogácsás Anett: A szerzői jog és a média. In: Koltay, Nyakas: i. m. (1), p. 473–474.

⁴ A kapcsolódó jogi jogosultak vonatkozásában ugyanezen vagyoni jogokat lásd az Sztj. 73. § (1) bekezdés e) pontjában, 76. § (1) bekezdés c) pontjában, illetve 77. § (1) bekezdésében.

⁵ Gyertyánfy: i.m. (2), p. 212.

addig az utóbbi esetben a lehívott tartalmakat, a lehívás helyét és idejét a nyilvánosság részét képező végfelhasználók egyedileg választhatják meg. E két esetkör között helyezkedik el, jogilag azonban a nyilvánossághoz közvetítés esetéhez sorolható⁶ az „interaktív webcasting”, amikor a végfelhasználóknak meghatározott szintű szabadságot biztosít a szolgáltató az előre meghatározott tartalmak megválasztásában (például egyes műfajok előnyben részesítése, egyes műsorszámok átugrása vagy ismétlése, a műsorfolyam leállítása, a műsorszámok értékelése, és az ez alapján, meghatározott algoritmusok szerint történő utólagos módosítása a felkínált tartalomnak).

11. Az első kategóriába sorolható valamennyi olyan webrádió, amely a rádiófrekvenciás műsorok szimultán (egyidejű), online közvetítését végzi („simulcasting”), illetve az olyan, kizárólag internetes platformról elérhető webrádiók, amelyek előre meghatározott, szerkesztett műsort szolgáltatnak a végfelhasználói beavatkozás lehetősége nélkül. A közbülső kategóriába sorolható például a Pandora vagy a Spotify, míg a harmadik esetkörbe például a YouTube (azzal, hogy onnan hagyományosan, de nem kizárólagosan audiovizuális tartalmak érhetőek el).

12. Az eljáró tanács a részére eljuttatott dokumentumok alapján az alábbi következtetésre jutott: a terhelt weboldaláról elérhető „zenék” kategória biztosítása, amelynek keretében a végfelhasználók egyedileg választhatták ki a meghallgatni kívánt zenei tartalmakat, a *lehívásra történő nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel vagyoni joga alá* [Szjt. 26. § (8) bekezdés, második tagmondat] *sorolható*.

13. A „rádiók” kategória biztosítása, amelynek keretében a szolgáltatást igénybe vevők által kialakított zenei csatornákat (melyek száma a vádirat szerint 23 109 volt) a szolgáltató a nyilvánosság tagjaihoz közvetítette oly módon, hogy a nyilvánosság tagjai „a zeneszámokat meghatározott sorrendben, ugrás nélkül, folyamatában”⁷ hallgathatták meg, a *nyilvánosság-hoz közvetítés vagyoni joga alá* [Szjt. 26. § (8) bekezdés, első tagmondat] *sorolható*.

14. Az Rttv. és az Mttv. fentiekben bemutatott meghatározásaira is tekintettel a megbízó azon kérdésére, miszerint „az Szjt. 26. § (7) bekezdésében rögzített 'saját műsorra' vonatkozó rendelkezések ki/kik által szerkesztett műsorokra vonatkoznak”, illetve ehhez kapcsolódóan is a 2. kérdésre a Nagykommentárból idézhető alábbi megállapítással válaszol az eljáró tanács. Eszerint „saját műsor’ alatt a védett művek legkülönfélébb összeállításai, sőt egyes művek is érthetők, így a jelen [Szjt. 26. § (7)] bekezdés hatálya alá esnek – és reájuk a sugárzás szabályai alkalmazandók – a következő esetek is: eredeti műsorszolgáltatás interneten (ún. webrádiók, ’webcasting’, vagy az előre meghatározott műsorfolyam PC-re majd onnan lejátszókészülékekre történő automatikus lehívását lehetővé tevő ún. ’podcasting’), ... a rádió- és televízió-szervezetek egyidejű internetes közvetítése (’simulcasting’)”⁸ A „saját

⁶ Grad-Gyenge Anikó (szerk.): Kézikönyv a szerzői jog érvényesítéséhez. Útmutató a gyakorlat számára, 3. kiadás. ProArt Szövetség a Szerzői Jogokért, 2014, p. 116.

⁷ Vádirat, 2011. július 12., p. 1.

⁸ Gyertyánfy: i. m. (2), p. 212.

műsor” tehát kizárólag a szolgáltatás nyújtója által szerkesztett és közzétett műsorszámok sorozatára vonatkozatható, a terhelt által nyújtott szolgáltatásra azonban nem. A terhelt által megvalósított magatartás a 12–13. pontban meghatározottak szerint az Szt. 26. § (8) bekezdés első és második tagmondata szerint keletkeztet díjfizetési kötelezettséget a szerzői jogosultak, illetve az Szt. 73. § (1) bekezdés *e*) pont, 76. § (1) bekezdés *c*) pont, illetve 77. § (1) bekezdés szerint a kapcsolódó jogi jogosultak vonatkozásában.

15. A megbízó 3. kérdés első és második részkérdésére választ adva hangsúlyozzuk, hogy az előző pontban megjelöltek szerint a terhelt által megvalósított, többértű felhasználási magatartás eltérő jogszabályhelyek szerinti díjfizetési kötelezettséget keletkeztet. Az eljáró tanács hangsúlyozza, hogy a megbízó által megjelölt tényállás szerint a terhelt szolgáltatása nem teszi lehetővé a jogvédett tartalmak másolását, letöltését vagyis anyagi műhordozóra történő többszörözését. Vagyis az Szt. alapján egymástól elkülönítetten kezelendő a nyilvánossághoz közvetítés („rádió” funkció) és a lehívásra történő, nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel („zenék” funkció), amelyek a szerzők és a kapcsolódó jogosultak irányába – egyedi joggyakorlás vagy közös jogkezelés keretében – egyaránt díjfizetési kötelezettséget keletkeztetnek a terhelt oldalán.

16. A megbízó 3. kérdésében foglalt harmadik részkérdésre az eljáró tanács a 12–15. pontban világos választ adott, s eszerint a „rádió” funkció biztosítására is tekintettel a díjfizetési kötelezettség a szolgáltatás nyújtóját terheli.

Dr. Rozgonyi Krisztina, a tanács elnöke
Dr. Mezei Péter, a tanács előadó tagja
Karácsony József, a tanács szavazó tagja

* * *

TURISZTIKAI HONLAP SZERZŐI JOGI VÉDELME

SZJSZT-02/2016

A bíróság kérdései

- I. *A kft. sértett szerzői jogai tekintetében*
  1. *állapítsa meg a szakértő, hogy a kft. sértett honlap 1. adatbázisa szerzői jogi vagy kapcsolódó jogi védelem alatt áll-e,*
  2. *amennyiben gyűjteményes műnek minősül, megállapítható-e, hogy a szerzői jogi védelem jogosultja a kft. sértett, illetve*

3. *amennyiben gyűjteményes műnek minősül, a szerzői jogi védelem kiterjed-e az egyes utazási célpontok elnevezéseire/leírásaira, vagy ezek tartalmi elemként nem élveznek külön szerzői jogi védelmet [Szjt. 7. § (3) bekezdése]?*

II. *Az előbbi I. 1–3. kérdés igenlő szakértői válaszai esetén*

1. *amennyiben gyűjteményes műként szerzői jogi védelem alatt áll a honlap 1. adatbázisa, megállapítható-e az, hogy a vádlott a honlap 2. turisztikai honlapját a sértett turisztikai honlapja adatbázisának jogosulatlan felhasználásával, annak szolgai másolása útján,*
2. *vagy annak valamely azonosítható része – a feljelentés szerinti egyes utazási célpontjainak az elnevezései/leírásai – felhasználásával/jogsértő adatátvitelével hozta létre?*
3. *A sértett gyűjteményes művének jogosulatlan felhasználása körében a vádlott cselekménye alkalmas volt-e az Szjt. 17. § a) pontja szerinti többszörözés, d) pontja szerinti nyilvánossághoz közvetítés, illetve f) pontja szerinti átdolgozás megállapítására?*
4. *Megállapítható-e a vádlott tevékenységével kapcsolatban a szabad felhasználás esetköre, vagy annak túllépése?*
5. *Az ügyben szereplő vagyoni hátrány mértéke reálisnak vagy eltúlzottnak tekinthető, fejtse ki ezzel kapcsolatos álláspontját!*
6. *A szakértő egyéb észrevételei.*

A védő kérdése

1. *Gyűjteményes műnek minősül a sértett adatbázisa?*
2. *Amennyiben igen, gyűjteményes műnek minősül az adatbázis egy része, amely kizárólag turisztikai célpontok neveit tartalmazza (a leírás és a többi adat nélkül)?*
3. *Szerzői jogi védelem alá esnek olyan turisztikai célpontok nevei (leírás és egyéb adat nélkül), amelyek bárki által hozzáférhető adatbázisokból (Google Maps PI, Foursquare.com, települések honlapjai stb...) megismerhetők a sértett adatbázisának ismerete nélkül?*
4. *Mindkét felhasznált API nyílt, bárki által hozzáférhető és a tulajdonosuk kifejezetten azért hozta ezeket létre, hogy forrásmegjelöléssel bárki használja.*

A bíróság kérdéseire adott válaszok

I.1. Az eljáró tanács a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”. Az eljáró tanács mindenekelőtt leszögezi, hogy az eljárás tárgyát képező adatbázisok szerzői jogi vizsgálatához szükséges honlap 2. website a vizsgálat idején fejlesztés alatt áll, az a „honlap 2. hamarosan megújul

Android és iOS app Szállásfoglalás közvetlenül az oldalról(vagy mobilról) okosabb kereső Nyílt forrású motor (forkold és tedd magadévá) Addig is: [fejlesztő]

2011-2015 A honlap 2. fejlesztője. Template by HTML5UP”

feliratot tartalmazza. Ebből következően az eljáró tanács a bíróság által rendelkezésre bocsátott iratanyag (peranyag) alapján alakította ki szakvéleményét.

Az eljáró tanács rögzíti továbbá azt a tényt is, hogy a számára átadott dokumentumok a sértetti adatbázis egészét nem tartalmazzák, az a sértetti honlapon keresztül, mindenki számára elérhető módon állt az eljáró tanács rendelkezésére.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy az adatbázist a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: „Sztj.”) alapján kétféle védelem illetheti meg. Szerzői jogi védelem illeti meg a gyűjteményes műnek minősülő adatbázisokat egyrészt az Sztj. 7. §-a, valamint 61. §-ának (1) bekezdése alapján [ezen védelem 1988. november elseje – a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény (régi Sztj.) végrehajtásáról szóló 9/1969. (XII. 29.) MM rendeletet módosító 18/1988 (VIII. 24.) MM rendelet hatálybalépésének napja – óta változatlan abban a tekintetben, hogy gyűjteményes műnek minősülhet az adatbázis (korábbi terminológiát használva, az adattár) is, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jelleget mutat]. A gyűjteményes mű egészére a szerzői jog a szerkesztőt illeti [Sztj. 7. § (2) bekezdés]. Kapcsolódó jogi védelem illetheti meg másrészt az adatbázis előállítóját az adatbázisok jogi védelméről szóló 9/96/EK irányelv (1996. március 11.) alapján. Az irányelvet az Sztj.-t módosító 2001. évi LXXVII. törvény 2002. január 1-jétől implementálta a hazai jogrendszerbe.

A módosított Sztj. 60/A. § (1) bekezdése, valamint 84/A. § (5) bekezdése alapján az adatbázis előállítóját, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt, ún. sui generis védelem illeti meg.

Az eljáró tanács ezt követően megvizsgálta, hogy a sértetti adatbázis tartalmának *a)* összeválogatása, *b)* elrendezése, *c)* szerkesztése egyéni, eredeti jellegű-e.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a sértetti adatbázis a Magyarországon található kirándulási célpontok adatait gyűjti és rendezi kategóriákba.

Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott adatok alapján megállapítható, hogy a sértett arra törekedett, hogy az ország területén fellelhető valamennyi turisztikai, illetve kirándulási célpont adatait adatbázisában rögzítse. Erre utal a sértett 2014. október 14-i tanúvallomása: *„...az adatbázisgyűjtés az nagyon hosszú időbe telt, tulajdonképpen évekről beszélünk. Többfajta formában történt, Tourinform-irodáktól, önkormányzatoktól kaptunk adatokat, ismerősök ajánlottak. A portálnak volt egyébként egy olyan funkciója is, hogyha Ön mint látogató fölkeresi a portált, akkor tud ajánlani olyan célpontot, ami még nem szerepel, tehát hogyha nincs fenn az adatbázisban és hogyha Önnek van tudomása adott területen egy célpontról, és úgy gondolja, hogy ezt érdemes másokkal is megosztani, akkor be lehetett ajánlani az adatbázisba.”*

Az eljáró tanács e helyen hivatkozni kíván a Szerzői Jogi Szakértői Testület hasonló tárgyban született 23/2008-as, valamint 38/2006. számú szakvéleményére, amelyek szerint „az

összeválogatás nem rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel, ha az valamennyi, bizonyos tulajdonsággal rendelkező elemet (művet, adatot) tartalmaz (például a valamennyi budapesti telefon-előfizető adatai).” A tanács megemlíti még az Európai Unió Bírósága által a Football Dataco és társai kontra Yahoo! UK Ltd és társai ügyében hozott, C-604/10. sz. ítéletet, mely szerint az *„a tény, hogy az adatbázis létrehozása – függetlenül az abban található adatok létrehozásától – a megalkotója részéről jelentős munkaráfordítást és szakértelmet igényelt, nem igazolja az adatbázis szerzői jogi védelmét, ha ez a munkaráfordítás vagy szakértelem semmilyen eredetiséget nem fejez ki az említett adatok összeválogatása vagy elrendezése terén.”*

A fentiekből az következik, hogy a felperesi adatbázis tartalmának összeválogatása – épp annak teljessége, illetve teljességre törekvése miatt – nem jelentett olyan szellemi tevékenységet, amelynek alapján az gyűjteményes műnek minősülhetne, szerkesztőjét pedig megilletnék a szerzői jogok.

Az eljáró tanács az összeválogatott adatok elrendezése, szerkesztése vonatkozásában ismételten hivatkozni kíván az SZJSZT 38/2006. számú szakvéleményre, amely megállapítja, hogy *„az elrendezés elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést”. Az eljáró tanács megítélése szerint a sértetti adatbázis az összegyűjtött elemeket azok nyilvánvaló tulajdonságai (cím, kategória, árszint) szerint rendezte el és jelenítette meg, amely elrendezés megegyezik a hasonló tematikájú adatbázisok általánosan alkalmazott elrendezési módjával, ezért a sértetti adatbázis a tartalom elrendezése, szerkesztése alapján sem minősül gyűjteményes műnek.*

Az eljáró tanács a fentiek mellett rögzíti, hogy még ha a sértetti adatbázis gyűjteményes műnek minősülne is, a fenti tanúvallomás és a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján *nem állapítható meg, hogy ki minősülne a gyűjteményes mű természetes személy szerkesztőjének, továbbá hogy a sértett e jogok vonatkozásában milyen felhasználási jogokat szerzett a gyűjteményes mű természetes személy szerkesztőitől.* E körülmények feltárására tehát a jogsértés megállapítása érdekében akkor is szükség lenne, ha a sértetti adatbázis gyűjteményes műnek minősülne.

A sértetti adatbázis összeállítója – a fenti megállapításokból következően – szerzői jogi védelmet nem élvez, ugyanakkor vizsgálendő, hogy annak előállítóját megilleti-e az Sztj. 84/A. §. szerinti kapcsolódó jogi sui generis oltalom.

Az Sztj. 84/A. §-ának (3) bekezdése szerint a sui generis védelem akkor illeti meg az adatbázis előállítóját, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt.

A tartalom megszerzése kapcsán felmerült költségek fogalmát az Európai Bíróság több ügyben is értelmezte. A British Horseracing Board kontra William Hill Organization Ltd. (C-203/02)-ügyben hozott döntés szerint e költségek között nem vehetők figyelembe a tartalmi elemek létrehozatalával kapcsolatos költségek, de ilyen költség felmerülését a jelen ügyben nem is állították. Emellett az adatbázis tartalmát alkotó elemek létrehozására felhasznált pénzeszközök nem minősülnek olyan jelentős ráfordításnak, amelyek a sui generis

védelmet megalapoznak. A döntés szerint ugyanakkor az adatbázis tartalmának ellenőrzésével kapcsolatos ráfordításnak minősülnek „az adatbázisban meglévő elemek pontosságának ellenőrzésére felhasznált pénzeszközök (az adatbázis tartalmának ellenőrzésével kapcsolatos ráfordítás fogalma az adatbázisban meglévő információ megbízhatóságának biztosítása érdekében a keresett elemek pontosságának ellenőrzésére felhasznált pénzeszközökre terjed ki)”.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján nem állapítható meg, hogy az adatok megszerzésével, ellenőrzésével, valamint feldolgozásával összefüggésben jelentkeztek-e olyan költségek, melyek jelentős ráfordítást igényeltek a sértett részéről, illetve az adatbázis mekkora része keletkezett a sértett közreműködésével, és mekkora az a rész, amely a sértett tanúvallomásában hivatkozott funkció alapján az oldal látogatóinak közreműködésével jött létre.

Az eljáró tanács emellett megjegyzi, hogy az adatbázisok szerkezetét, struktúráját – az esetek jelentős részében és a tárgyalta ügyben is – nagymértékben meghatározza azok funkciója, ezért önmagában az adatbázis szerkezetének, struktúrájának átvétele nem feltétlenül jelent jogsértést.

A fentiek alapján az eljáró tanács kijelenti, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a sértetti adatbázis sui generis védelemben részesül.

I.2. Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács álláspontja szerint a sértetti adatbázis nem minősül gyűjteményes műnek, tehát nem áll szerzői jogi védelem alatt, így az eljáró tanács nem vizsgálta jelen kérdést.

I.3. Bár az eljáró tanács álláspontja szerint – jelen esetben – a sértetti adatbázis nem gyűjteményes mű, ezért nem áll szerzői jogi védelem alatt, így az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta jelen kérdést.

Az eljáró tanács ugyanakkor megállapítja, hogy az adatbázisok szerkezetét, struktúráját – az esetek jelentős részében és a tárgyalta ügyben is – nagymértékben meghatározza azok funkciója, ezért önmagában az adatbázis szerkezetének, struktúrájának átvétele nem jelent jogsértést.

II.1. Mivel az eljáró tanács álláspontja szerint a sértetti adatbázis, mivel nem gyűjteményes mű, nem áll szerzői jogi védelem alatt, így az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta jelen kérdést.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló peranyag alapján (igazságügyi szakértői vélemény, valamint a tanúvallomások) arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg a vádlotti szerzői jogi jogsértés, nevezetesen, hogy a vádlotti oldal a sértett adatbázisának szolgai másolásával jött volna létre. Az eljáró tanács ismételten megjegyzi, hogy az adatbázisok szerkezetét, struktúráját – az esetek jelentős részében és a tárgyalta ügyben is – nagymértékben

meghatározza azok funkciója, ezért önmagában az adatbázis szerkezetének, struktúrájának átvétele nem jelent jogsértést. Jelen esetben a Magyarországon megtalálható kirándulási célpontok – természetesen – jelentős mértékben egyeznek a két adatbázisban, továbbá az is egyértelmű, hogy a célpontokhoz kapcsolódó GPS-koordináták esetében is szükséges az egyezés. A korábban hivatkozott C-203/02 ügy alapján a kimásolással és újrahazsnosítással kapcsolatos fogalmat a 96/9/EK irányelv megállapítása szerint úgy kell értelmezni, mint amely magában foglalja bármilyen, az adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének jogellenes felhasználását és nyilvános terjesztését. Az igazságügyi szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a sértetti adatbázis lényegi részét képező célpontleírások esetében csak 1,12%-os egyezés található a vádlotti oldallal, és ezen esetekben sem állapítható meg, hogy a leírások honnan hova kerültek másolásra, esetleg közös forrásból származnak-e. Az igazságügyi szakértői véleményből az is kiderül, hogy a vádlotti adatbázis jelentősen meghaladja a sértetti adatbázis méretét.

A fentiek alapján jelen esetben az állapítható meg, hogy *a vádlotti oldal nem a sértetti adatbázis szolgai másolásával jött létre.*

II.2. Az eljáró tanács álláspontja szerint a sértetti adatbázis nem gyűjteményes mű, emiatt nem áll szerzői jogi védelem alatt, így az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta jelen kérdést.

Mindemellett, figyelembe véve a II.1. pontban foglalt válaszunkat, az eljáró tanács azt állapította meg, hogy a vádlotti oldal nem a sértetti adatbázis jogsértő adatátvételével jött létre, illetőleg a vádlotti oldal jelentéktelen mértékben, az igazságügyi szakértői vélemény alapján mintegy 1,12%-os mértékben vette/vehette át a sértetti adatbázis adatait.

II.3. Az eljáró tanács álláspontja szerint az adatbázis, mint gyűjteményes mű nem áll szerzői jogi védelem alatt, így az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta a jelen kérdést.

Ugyanakkor, figyelembe véve a II.1. pontban foglalt válaszunkat, az eljáró tanács azt állapította meg, a vádlotti oldal nem a sértetti adatbázis jogsértő adatátvételével jött létre, így nem került sor az Szjt. 17. § a), d), illetve f) pont szerint felhasználás vizsgálatára.

II.4. Az eljáró tanács álláspontja szerint a sértetti adatbázis nem gyűjteményes mű, így nem áll szerzői jogi védelem alatt, az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta a jelen kérdést.

Mindemellett, figyelembe véve a II.1. pontban foglalt válaszunkat, az eljáró tanács azt állapította meg, a vádlotti oldal nem a sértetti adatbázis jogsértő adatátvételével jött létre, így nem került sor a szabad felhasználás esetkörének vizsgálatára.

II.5. Az eljáró tanács álláspontja szerint a per tárgyát képező sértetti adatbázis nem gyűjteményes mű, ennél fogva nem áll szerzői jogi jogvédelem alatt, így az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta jelen kérdést.

Ugyanakkor, figyelembe véve a II.1. pontban foglalt válaszunkat, az eljáró tanács azt állapította meg, a vádlotti oldal nem a sértetti adatbázis jogsértő adatátvételével jött létre, így nem került sor a vagyoni hátrány mértékének vizsgálatára.

A védő kérdéseire adott válaszok

1. Az I.1. pontban részletesen kifejtett álláspontja alapján az eljáró tanács azt állapította meg, hogy a sértett adatbázisa nem minősül gyűjteményes műnek.
2. Az eljáró tanács álláspontja szerint a tárgyi adatbázis nem gyűjteményes mű, ezért nem áll szerzői jogi védelem alatt, így az eljáró tanács részleteiben nem vizsgálta a jelen kérdést.

Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács álláspontja szerint a sértett adatbázisa nem minősül gyűjteményes műnek, így annak kizárólag turisztikai célpontokat tartalmazó része sem minősülhet gyűjteményes műnek.

Az eljáró tanács ismételten megjegyzi, hogy az adatbázisok szerkezetét, struktúráját – az esetek jelentős részében és a tárgyalat ügyben is – nagymértékben meghatározza azok funkciója, ezért önmagában az adatbázis szerkezetének, struktúrájának átvétele nem jelent jogsértést. Jelen esetben természetes, hogy a Magyarországon megtalálható kirándulási célpontok jelentős mértékben egyeznek a két adatbázisban, mint ahogy az is egyértelmű, hogy a célpontokhoz kapcsolódó GPS-koordináták esetében is szükséges az egyezés.

3. Az eljáró tanács visszautal az I.1.. pontban kifejtett válaszára, amely szerint az adatbázisokat kétféle védelem illelheti meg, egyrészt szerzői jogi védelem, ha az adatbázis tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jelleget mutat, másrészt kapcsolódó jogi (ún. sui generis) védelem, amennyiben az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt. Szintén az I.1. pontban részletesen kifejtett álláspont alapján turisztikai célpontok nevéit tartalmazó adatbázisok esetében szükséges vizsgálni, hogy a konkrét adatbázis összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése mutat-e egyéni, eredeti jelleget, ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy szerzői jogi védelem alatt áll-e, illetve a sui generis védelem esetében azt szükséges vizsgálni, hogy maga a célpontok megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényel-e.

Az eljáró tanács általánosságban ismételten megjegyzi, hogy az adatbázisok szerkezetét, struktúráját – az esetek jelentős részében, és a tárgyalat ügyben is – nagymértékben meghatározza azok funkciója, ezért önmagában az adatbázis szerkezetének, struktúrájának átvétele nem feltétlenül jelent jogsértést.

4. Az eljáró tanács a kérdés kapcsán megjegyzi: tekintettel arra, hogy a vádlotti oldal megújítás alatt áll, így nem tudta megvizsgálni az ott található adatbázist. A védői kérdésben kifejtettek alapján azonban az valószínűsíthető, hogy mivel a célpontok adat-

bázisát nem egy személy, hanem a felhasználók összesített tevékenysége hozza létre automatikusan, fogalmilag kizárt, hogy az adatbázis szerkesztése alapján olyan egyéni, eredeti jelleget mutasson, amely megalapozná a szerzői jogi védelmet.

Dr. Sarkady Ildikó, a tanács elnöke
Dr. Detrekői Zsuzsa, a tanács előadó tagja
Dr. Mlinarics József, a tanács szavazó tagja

* * *

MEGKERESÉS BŰNTETŐÜGYBEN, AZ OKOZOTT VAGYONI HÁTRÁNY MÉRTEKÉNEK A MEGHATÁROZÁSA AZ EGYES JOGTULAJDONOSOK VONATKOZÁSÁBAN

SZJSZT-03/2016

A bíróság által feltett kérdések

1. *Állapítsa meg a testület, hogy az elsőrendű vádlott az 1335 db filmalkotás közvetítésével mely jogtulajdonosnak mennyi vagyoni hátrányt okozott!*
2. *Állapítsa meg a testület, hogy a másodrendű vádlott a 663 db filmalkotás feltöltésével és hozzáférhetővé tételével mely jogtulajdonosnak mennyi vagyoni hátrányt okozott!*
3. *Állapítsa meg a testület, hogy a harmadrendű vádlott a 472 db filmalkotás feltöltésével és hozzáférhetővé tételével mely jogtulajdonosnak mennyi vagyoni hátrányt okozott!*
4. *Állapítsa meg a testület, hogy a negyedrendű vádlott a 182 db filmalkotás feltöltésével és hozzáférhetővé tételével mely jogtulajdonosnak mennyi vagyoni hátrányt okozott!*

Az eljáró tanács szakvéleménye

Ad 1. A vádiratban foglaltakkal egyetértésben a testület, hivatkozva a nyomozati szakban lefolytatott bizonyításra, a elsőrendű vádlott vonatkozásában megállapítja, hogy miután a vádiratban szereplő 1335 db filmalkotás tekintetében jogosulatlan nyilvánosságához közvetítést valósított meg a weboldal szerverüzemeltetői cselekményével, az ott felsorolt jogtulajdonosok irányában összesen 240 011 640 Ft vagyoni hátrányt okozott.

Ad 2. A vádiratban foglaltakkal egyetértésben a testület, hivatkozva a nyomozati szakban lefolytatott bizonyításra, a másodrendű vádlott vonatkozásában megállapítja, hogy miután a vádiratban szereplő 663 db filmalkotás tekintetében jogosulatlan nyilvánossághoz közvetítést valósított meg a weboldal felhasználójaként és moderátoraként, az ott felsorolt jogtulajdonosok irányában összesen 119 196 792 Ft vagyoni hátrányt okozott.

Ad 3. A vádiratban foglaltakkal egyetértésben a testület, hivatkozva a nyomozati szakban lefolytatott bizonyításra, a harmadrendű vádlott vonatkozásában megállapítja, hogy miután a vádiratban szereplő 472 db filmalkotás tekintetében jogosulatlan nyilvánossághoz közvetítést valósított meg a weboldal felhasználójaként és moderátoraként, az ott felsorolt jogtulajdonosok irányában összesen 85 037 832 Ft vagyoni hátrányt okozott.

Ad 4. A vádiratban foglaltakkal egyetértésben a testület, hivatkozva a nyomozati szakban lefolytatott bizonyításra, a negyedrendű vádlott vonatkozásában megállapítja, hogy miután a vádiratban szereplő 189 db filmalkotás tekintetében jogosulatlan nyilvánossághoz közvetítést valósított meg a weboldal felhasználójaként és moderátoraként, az ott felsorolt jogtulajdonosok irányában összesen 33 979 176 Ft vagyoni hátrányt okozott.

Ad 5. A nyomozati iratok 605–614. oldalán a jogtulajdonosok képviselői, valamint az ASVA Alapítvány is előadta, hogy a vagyoni hátrány mértékének megállapításánál mely számítási módok alkalmazhatóak, vagyis milyen jogdíjfeltételek mellett történik a nyilvánossághoz közvetítés és az ezzel kapcsolatos többszörözési jogok engedélyezése. A jogtulajdonosok, a legális piaci környezetben bevett szokásos módon, felhasználási díjigényeiket e felhasználási jogok filmenként történő engedélyezésére többségében a filmenkénti minimálisan 800 USD összegben határozták meg.

Ezt a számítást osztja a vádirathoz is csatolt SZJSZT-03/2014 szakvélemény, visszautalva az ASVA Alapítvány 2009-es kimutatására, amely hozzáférhetővé tételként 800-3000 USD között helyezi el az elmaradt felhasználási díj filmenkénti ellenértékét, amely díj a tárgyban filmeknél az okozott vagyoni hátránnyal megegyezik.

A testület az adott ügyben rendelkezésre álló információk és jogszabályi felhatalmazása alapján sem kompetens ennél konkrétabb összeg meghatározására, mivel ebben az átlagos jogdíjtartományban a jogdíj konkrét összegének megállapítása egyébként a felek szabad megállapodásának a tárgya.

Indokolt mindazonáltal, ahogyan azt a nyomozó hatóság és a vádirat is tette, mértéktartó módon az alsó határ (800 USD) figyelembevétele jelen ügyben, hiszen a tárgyban filmek többségében nem a legújabb kasszasikerek körébe tartoznak.

Alappal feltételezhető továbbá, hogy – bár látogatottsági adatok és ezek összevetése más legális szolgáltatókéval nem áll rendelkezésre az iratok között – nem mérhető az inkriminált weboldal látogatottsága egy olyan költséges marketinggel és ennek révén ismertséggel

felruházott tartalomszolgáltatói portál látogatottságával, amelyet a legálisan működő nagy tartalomszolgáltatók folytatnak kifejezetten profitszerzési célból.

A kifejezetten széles körű marketinggel bevezetett legális tartalomszolgáltatók nyilvánvalóan a társadalom legszélesebb körében ismert szolgáltatók, így piaci részesedésükhöz mérten esetükben a 800 USD feletti jogdíjtartományok érvényesek.

Nem indokolt tehát a testület álláspontja szerint a vádlottak által elkövetett jogsértések miatt az alapidíjnál magasabb elmaradt jogdíj mint vagyoni hátrány megállapítása a jogtulajdonosok javára, vagyis az a minimális jogdíj alkalmazható, amelyért egyáltalán egy jogtulajdonos tipikusan egy ilyen felhasználásra már engedélyt ad egy a piacon még nem bevezetett szolgáltatónak.

Így nagy bizonyossággal állítható, hogy reális, ugyanakkor nem túlzó a vagyoni hátrány mértékének megállapítása a vádiratban, hiszen a filmeket egységesen, átgondolva a minimumtarifába (800 USD) sorolta. Ez az összeg ráadásul nem veszi figyelembe a jelentős USD-árfolyam erősödését a cselekmény elkövetésének idején irányadó árfolyamhoz képest, mivel ez a forintban definiált összeg az akkori árfolyamon átszámítva eredményezi a 179 784 Ft-os filmenkénti díjat.

Dr. Kricsfalvi Anita, egyesszakértő

* * *

LÁMPATESTEKHEZ ÉS VIRÁGLÁDÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZERZŐI JOGOK

SZJSZT-04/2016

A megkereső törvényszék által feltett kérdések

A) A törvényszék kérdései

- 1. Vizsgálja meg a 13. sorszámú felperesi beadványhoz F/7 számmal csatolt, a felperes zrt. által forgalmazott Pannon lámpatest, az F/8 számmal csatolt Góliát Eger lámpatest, az F/9 számmal csatolt Schröder Eger lámpatest és az F/10 számmal csatolt Leander virágláda ismertetőjét! A vizsgált dokumentumok alapján állapítsa meg, hogy az azokban szereplő lámpatestek, illetve virágláda a szerzői jog által védett alkotásnak minősülnek-e!*
- 2. Amennyiben igen, úgy vesse össze azokat a szintén a 13. számú beadvány mellékleteit képező alperesi termékismertetőkkel, konkrétan a Nosztalgia Paneka (F/13), a Nosztalgia Szeged (F/14), a Nosztalgia Eger (F/15), a Körös Led (F/16) lámpatest és az Ambiance virágláda (F/17) ismertetőivel! Amennyiben a fent említett felperesi és alperesi művek*

egymásnak átdolgozásai vagy másolatai lennének, úgy állapítsa meg a felhasználások százalékos értékét is!

B) Az alperes kérdései

- 1. A felperesi termékek állhatnak-e annak ellenére szerzői jogi védelem alatt, hogy azok a felperes által is elismerten korabeli termékek mintájára készültek, amelyek tekintetében a felperes legfeljebb csak a modern világitási követelményekből adódó műszaki megfontolásokon alapuló módosításokat végzett?*
- 2. Megállapítható-e az, hogy az alperesi termékek a korabeli termékek, illetve a közbeszerzési kiírások alapján, továbbá az alperes saját korábbi termékei formavilágának felhasználásával lettek elkészítve, illetve – erre figyelemmel – megállapítható-e minden kétséget kizáróan, hogy alperes termékei a felperesi termékek átdolgozásai vagy másolatai?*

Tényállás

Az alábbiakban összefoglaljuk a feltett kérdések megválaszolása szempontjából releváns tényállást.

A perbeli felek lámpatestek gyártásával és forgalmazásával foglalkoznak. 2013 júliusában a felperesek tudomására jutott, hogy az alperes az elsődrendű felperes által gyártott „Multipole” fantázianevű lámpatestekhez megtévesztésig hasonló termékeket szállított Győrbe egy közbeszerzési eljárás keretében. Majd a felperesek további alperesi lámpatestek tekintetében is úgy vélték, hogy azok az általuk forgalmazottak másolatai. A felperesek több ügyvédi felszólítólevélben hívták fel az alperest az általuk jogellenesnek tartott felhasználási módok beszüntetésére. Ezt követően nyújtottak be keresetet, melynek többszöri módosításával kérték, hogy a bíróság állapítsa meg a szerzői jogi jogsértést, melyet a felperesi álláspont szerint az alperes, a 13. sorszámú előterjesztett felperesi beadvány 2. oldalán 1–5. pontban felsorolt saját termékeihez hasonlóan állított alperesi termékekkel többszörözés, terjesztés és termékek kiállításával megvalósított. A jogsértésre való tekintettel kérte a bíróságtól, hogy kötelezze az alperest a termékek forgalmazásának megszüntetésére, forgalomból történő visszahívásukra, a velük kapcsolatos kiadványok megsemmisítésére, a további jogsértéstől való eltiltásra és kártérítés megfizetésére. Másodlagos kereseti kérelmükben az 1996. évi LVII. törvényre hivatkozással kérték jellegbitorlás megállapítását és gazdagodás visszatérítését, vagy kártérítést az elsődleges kereseti kérelemmel azonos összegben.

Az alperesi védekezés szerint termékei független alkotómunka eredményeként jöttek létre. Álláspontja szerint a perbeli lámpatestekre vonatkozóan elnyert pályázatok nem meghívásos pályázatok voltak, tehát arról sem a pályázatok kiírója, sem pedig az alperes nem tudott, hogy ezekre a lámpákra vonatkozóan a felperesnek szerzői jogai lettek volna, mert ez esetben a szerzői jogok alapján meghívásos, zárt pályázatot kellett volna tartani. Továbbá

felhívta a figyelmet az A/29-es számon mellékelt kiadványra, amelynek alapján az látszik, hogy a most perbe vitt lámpatestek a már korábban a köztereken szereplő lámpatesteknek az utóbb rekonstruált másolatai, és maga a kiadvány is 1993-as.

Az alperes továbbá azzal védekezett 2015. március 18-i érdemi ellenkérelmében, hogy a sérelmezett Ambiance virágláda középkori francia minta alapján született, és képeket csatolt annak igazolására, hogy hasonló virágládák díszítették a versailles-i palota kertjét már a 17. században is.

A felperesek a 2016. április 11-i beadványukhoz egy egri téren található lámpatestekről készült fotókat mellékeltek, és azokkal kapcsolatban előadták, hogy a felperesi termékek ihletőjeként szolgáltak, azonban a felperesi termékek a hasonlóság ellenére első ránézésre is egyértelműen különböznek: az eredeti lámpatest hosszúkasabb, nagysága és arányai is eltérőek, valamint a lámpaoszlop és a felfüggesztés is egészen más. Álláspontjuk szerint az alperesi kifogásolt termékek jobban hasonlítanak a másodrendű felperes termékeire, mint a korabeli lámpatestre, így az alperes megsértette a másodrendű felperes szerzői jogait.

Az alperes a 2016. április 19-i észrevételében még rámutatott, hogy az egri korabeli lámpákhoz viszonyított minimális alakeltérések kizárólag műszaki eredetűek, így nem illeti meg szerzői jogi védelem a felperesi termékeket.

Az eljáró tanács szakvéleménye

Előzetes megállapítások

a) Az SZJSZT kizárólag szerzői jogi tárgyú kérdésekben adhat szakvéleményt.⁹ Az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást.¹⁰

b) Az ügy tárgyát képező lámpatesteken, valamint virágládán mint szerzői műveken két pozitív feltétel fennállása esetén keletkezik védelem. A szerzői jogról szóló LXXVI. törvény (a továbbiakban: az Sztj.) 1. §-ának (2) bekezdése szerint az első feltétel, hogy az alkotás mint eredmény az irodalom, a tudomány és a művészet alá tartozzon.

A szerzői jogi védelem fennállásának másik pozitív feltételét az Sztj. 1. §-ának (3) bekezdése határozza meg: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.”

⁹ A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet – a Szakértő Testület feladatai cím alatt – kimondja, hogy a testület a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Sztj.) 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Sztj.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita. Az Sztj. 101. § (3) bek. szerint a Szerzői Jogi Szakértő Testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.

¹⁰ 156/1999 (XI. 3.) Korm. rendelet, 8. § (1) bek.

Az 1. §-hoz fűzött miniszteri indokolás ehhez a következőket teszi hozzá: „A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerzői szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.”

A testület 38/2003 számú szakértői véleménye a testület gyakorlatát tükrözve rámutat arra, hogy milyen szellemi alkotás minősülhet szerzői műnek: „Olyan szellemi alkotás, amely egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.”¹¹

c) A fentiekből következik, hogy a törvényszék első kérdésének megválaszolásához elengedhetetlen annak a vizsgálata, hogy a szerző milyen meglévő alkotások ismeretében valósította meg a felperesi lámpatesteket, illetve virágládát.

A korábbi minták feltárása és annak eldöntése, hogy azokról a szerző tudott-e, elsősorban bizonyítási kérdés. Az eljáró tanács bizonyítási eljárást nem folytat le, azonban az iratok alapján a következő megállapításokat tudja tenni.

A felperesek a 2016. április 11-i beadványukban maguk jelölték meg azt a korabeli lámpatestet, amely alapul szolgált a Góliát Eger és Schröder Eger terméknevű lámpatestek megalkotásánál.

A Pannon lámpatest tekintetében felperesek nem jelöltek meg forrásművet, és az alperes sem állította, hogy ez valamely korábbi lámpatestek másolata lenne. A tanácsnak nincs oka kétségbe vonni a Pannon lámpatestek eredetiségét.

Az alperes által hivatkozott Versaille-i virágládák a Leander virágládák előzményeként szolgálhattak, amelyek a fotók alapján valóban nagyfokú hasonlóságot mutatnak. Mindamelllett az eljáró tanács nem látta sem bizonyítottnak, sem cáfoltnak, hogy a felperesi virágládák a Versaille-i virágládák másolatai lennének, így nem vonta kétségbe a Leander virágládák eredeti jellegét. Szintén nem volt megállapítható, hogy az alperesi Ambiance virágládákat nem a Versaille-i virágládákból, hanem a Leander virágládákból kiindulva alkották meg.

d) Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a képzőművészeti, az iparművészeti és az ipari tervezőművészeti alkotásokon fennálló szerzői jogi védelem feltétele minőségileg különbözik a formatervezési minták oltalmazhatósági követelményétől: míg a mintaoltalom feltétele az objektív, világszintű újdonság, addig a szerzői jog által megkövetelt, a „szerző szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jelleg” csak szubjektív újdonságot feltételez. Nem kizárt tehát, hogy két szerző egymástól függetlenül saját szellemi alkotásként ugyanazt a művet

¹¹ Lásd: Kiss Zoltán, Kulcsár Eszter, id. Ficsor Mihály (szerk.): A szerzői jog a gyakorlatban – A Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményeinek gyűjteménye (1997–2003). KJK-KERSZÓV Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest, 2004, p. 77.

hozza létre, amelyek így egymásra tekintet nélkül szerzői jogi védelmet élveznek. Az egyéni jelleg megléte azonban mindig valamilyen alkotói szabadságot feltételez, és minél nagyobb az alkotói szabadságfok (tehát minél nagyobb a szerző mozgásteret), annál valószínűtlenebb, hogy két szerző egymástól függetlenül ugyanazt a kifejezési módot választaná.

A kétféle oltalom objektív, illetve szubjektív feltételéhez igazodik a kétféle oltalom terjedelme is: míg a későbbi mintát eredetére tekintet nélkül tilos engedély nélkül használni, amennyiben az egy oltalom alatt álló korábbi mintával azonos (vagy a tájékozott felhasználóra nem tesz eltérő összbonyomást), addig a szerzői jogi védelem alapján csak a védett mű másolásával, illetve átdolgozásával keletkező alkotással szemben lehet fellépni, az önálló alkotómunka eredményével szemben nem.

Ha több hasonló formai alkotás is létezik, akkor a szerzői jogok megsértésének a megállapításához elengedhetetlen annak a bizonyítása, hogy a későbbi alkotás az ellentartott korábbi mű másolásán vagy átdolgozásán alapul, nem pedig valamely más korábbi művön.

A) A törvényszék kérdései

1. Vizsgálja meg a 13. sorszámú felperesi beadványhoz F/7 számmal csatolt, felperes zrt. által forgalmazott Pannon lámpatest, az F/8 számmal csatolt Góliát Eger lámpatest, az F/9 számmal csatolt Schröder Eger lámpatest és az F/10 számmal csatolt Leander virágláda ismertetőjét! A vizsgált dokumentumok alapján állapítsa meg, hogy az azokban szereplő lámpatestek, illetve virágláda a szerzői jog által védett alkotásnak minősülnek-e!

i) Pannon lámpatest (F/7-es melléklet)

Egy lámpatest külső formáját tekintve igen sokféle kifejezésmódra van lehetőség. Jelen esetben a szerző mozgásteret kiterjedt a fényvető karima méretének, alakjának megválasztására, a fényvető karima és a felfüggesztési pont közötti test hosszának, tagolásának, a különböző átmérőjű részek közötti átmenetek (ívelt, szögletes, lépcsőzetes stb.) megválasztására. A villamos alkatrészek elhelyezése, mint műszaki követelmény, csekély módon csökkenti az alkotói szabadságfokot, ahogy ez a felek által csatolt katalógusokban látható nagyszámú formai kialakításból is kitűnik. Az eljáró tanácsnak nem volt oka feltételezni, hogy a szerző ne a saját szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti alkotást hozott volna létre, ezért ellenkező bizonyításáig a Pannon lámpatestet a szerzői jog által védett alkotásnak kell tekinteni.

ii) Góliát Eger lámpatest (F/9-es melléklet)

A felek egybehangzóan állították, hogy a Góliát Eger lámpatesteket a szerző az egeri téren található lámpatestek alapján hozta létre. A felperesek által csatolt fényképet, illetve annak az interneten fellelhető színes eredetijét megvizsgálva az eljáró tanács megállapította, hogy a „Góliát Eger” lámpatest ahhoz igen hasonló. A fényvető karimák alakja, állása, az egész lámpatesthez viszonyított aránya szinte azonos. A perbeli lámpatestnél a fényvető karimát

függőleges falú hengeres házrész követi, amely egy kisebb henger által alkotott lépcsőn, majd enyhén homorú ívű kúpos részen keresztül csatlakozik egy hosszúkás szárhoz. A fényképen látható korabeli lámpatestnél hiányzik a plusz lépcső, helyette egy enyhén befelé döntött falú hengeres házrész találkozik élben egy enyhe ívű kúpos résszel, amely átvezet a lámpatest hosszúkás szárához. A korabeli lámpatest ezenkívül, az interneten elérhető fotóra ránagyítva, gyöngyszerű díszítőelemeket tartalmaz a közel függőleges falú házrész és a kúpos rész találkozásánál. Ilyen díszítőelemek a perbeli lámpatestnél nem figyelhetők meg. A perbeli lámpatestnél az extra lépcső és a kicsit nyújtottabb kúpos rész teljes magassága arányait tekintve nagyobb, míg a hengeres szár magassága arányait tekintve kisebb, mint a korabeli lámpatest hasonló elemeinek arányai. A hosszúkás szárból mindkét lámpatestnél alsó és felső vízszintes gyűrű ugrik ki. A korabeli lámpatest kinagyított fényképén a hosszúkás száron a két gyűrű közt elég rosszul kivehető ablakszerű díszítő berakás látható, a perbeli lámpatestnél ilyen nincs. A felső gyűrűt mindkét lámpatest esetében egy harang alakú rész követi, amely a korabeli lámpatestnél a lámpaoszlop íves tartórúdjához kapcsolódik, míg a perbeli lámpatest katalógusképein egyenes tartószárban folytatódik. A tartószárak alakját az eljáró tanács nem vette figyelembe, mivel azok a felperesek által csatolt katalógusképek alapján is a lámpaoszlophoz igazodóan változnak, és helyettesíthetők a lámpaoszlophoz tartozó íves tartórúddal, így nem képezik a lámpatest részét.

Arra tekintettel, hogy a lámpatestek kialakításánál milyen nagy az alkotói szabadságfok, és ehhez képest mennyire csekélyek a korabeli lámpatestekhez képesti eltérések, amelyek elsősorban a díszítőelemek elhagyásában, illetve műszaki megfontolásból adódó méretarány-változásban nyilvánulnak meg, az eljáró tanácsnak az az álláspontja, hogy a Góliát Eger lámpatest nem minősül a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti alkotásnak, így nem illeti meg szerzői jogi védelem.

iii) Schréder Eger lámpatest (F/9-es melléklet)

A Schréder Eger lámpatest „maxi” változata gyakorlatilag megegyezik a fent vizsgált Góliát Eger lámpatesttel. A „midi” és „mini” változatok csupán abban különböznek, hogy ezeknél az extra lépcsős elem gyakorlatilag eltűnik, a lámpatestek méretei pedig arányosan csökkennek. Ezek még közelebb állnak a korabeli egri lámpatestekhez, ezért ezeknél sem állapítható meg a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleg, tehát szerzői jogi védelem sem illeti meg a Schréder Eger lámpatesteket.

iv) Leander virágláda (F/10)

A Leander virágládák szögletes ládát, a láda éleit alkotó oszlopokat és az oszlopokat összekötő merevítő keresztpántokat tartalmaznak, a lábak kialakítása lépcsőzetes, a keresztpántokon markáns díszszegecsek találhatók, az oszlopokat díszítő fejrészek gömb alakúak.

A Leander virágláda nagymértékű hasonlóságot mutat az alperes által hivatkozott Versailles-i virágládákkal, amennyire az a nem túl jó minőségű fotókból kivehető. Mivel a

fotókon a részletek nem látszódnak, a szögletes, oszlopokon álló ládaforma pedig közismertnek tekinthető, ezért nem dönthető el, hogy a Leander virágláda pontosan milyen mértékben hasonlít a korabeli virágládákra. Amennyiben a Leander virágládát azok másolásával hozták létre, úgy nem rendelkezik a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel, és így szerzői jogi védelem alatt sem állhat. Ennek eldöntése azonban a tények bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre az eljáró tanácsnak nincs hatásköre. Ellenkező bizonyításáig azonban a Leander virágládát a szerzői jog által védett alkotásnak kell tekinteni.

2. Amennyiben igen, úgy vesse össze azokat a szintén a 13. számú beadvány mellékleteit képező alperesi termékismertetőikkel, konkrétan a Nostalgia Paneka (F/13), a Nostalgia Szeged (F/14), a Nostalgia Eger (F/15), a Körös Led (F/16) lámpatest és az Ambiance virágláda (F/17) ismertetőivel! Amennyiben a fent említett felperesi és alperesi művek egymásnak átdolgozásai vagy másolatai lennének, úgy állapítsa meg a felhasználások százalékos értékét is!

i) Nostalgia Paneka lámpatest (F/13-as melléklet)

Az alperes előadása szerint a lámpatest saját fejlesztés eredménye.

A Paneka lámpatest a Pannon lámpatestre hasonlít a legjobban, azonban attól is számos formai jegyben különbözik (arányaiban kisebb fényvető karima, legömbölyített falú, harangszerű test, amelyet egy gyűrű zár, felül kiszélesedő hengeres rész található, a gyűrű és a felső kiszélesedő hengeres rész közt keskeny horony), amely különbségek összességében eltérő összehatást eredményeznek, és kizárják a másolást.

Annak eldöntése, hogy az alperes a saját lámpatestéhez a Pannon lámpatest átdolgozásával jutott, nem pedig a nagyszámú hasonló stílusú korábbi lámpatest inspirálta, bizonyítási kérdés, amelyre az eljáró tanácsnak nincs hatásköre. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy ha ez bizonyítást is nyer, a felhasználás mértéke csekély, 20% körüli, mivel ez esetben az átdolgozás a méretarányok és formák jelentős megváltoztatásával járt.

ii) Nostalgia Szeged, Nostalgia Eger és Körös Led lámpatest (F/14-es melléklet)

A Nostalgia Szeged, a Nostalgia Eger és a Körös Led lámpatest a felperesi Eger lámpatestekkel mutat olyan nagyfokú hasonlóságot, ami kimeríti a szolgai másolás fogalmát, amennyiben bizonyítást nyer, hogy alperes az Eger lámpatesteket vette alapul. Mivel azonban az Eger lámpatestek az eljáró tanács szerint nem állnak szerzői jogi védelem alatt, ezért szerzői jogi szempontból a másolás ténye is közömbös.

iii) Ambiance virágláda (F/17-es melléklet)

A 2. kérdés megválaszolásához az eljáró tanács feltételezi, hogy a Leander virágládát nem a Versaille-i virágládák mintájára hozták létre, így megilleti a szerzői jogi védelem.

Az Ambiance virágláda több formai jegyben is eltér a Leander virágládától: a lábak kialakítása nem lépcsőzetes, hanem egyenes hasáb, a láda éleit alkotó oszlopokat összekötő

merevítő keresztpántokon nincsenek díszszegecsek, a pántok maguk nem síklapok, hanem az oldalak síkjából kiugró profilos elemek, az oszlopokat díszítő végek nem gömb alakúak, hanem két szintben elhelyezkedő szögletes lapok, és a felső lapra illeszkedő félgömbök. A különbségekre való tekintettel az Ambiance virágláda nem tekinthető a Leander virágláda másolatának.

Az Ambiance virágláda akkor minősül a Leander virágláda átdolgozásának, ha bizonyítást nyer, hogy annak megalkotásakor a Leander virágláda szolgált alapul, és nem valamely más, ismert korábbi minta (például a Versaille-i virágládák). A felhasználás százaléka is attól függ, hogy kizárólag a Leander virágláda szolgált-e inspirációul, vagy más mintát is figyelembe vett a szerző, és ha igen, milyen mértékben. Ezek a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdések, amelyekre az eljáró tanácsnak nincs hatásköre.

Amennyiben bizonyítást nyer, hogy az Ambiance virágláda kizárólag a Leander virágláda átdolgozásával született, úgy a felhasználás mértéke kb. 60%. Az értéket az eljáró tanács az alapján határozta meg, hogy az alapvető jegyek (szögletes faláda, négy oszlop lábbal és fejrészsel, az oszlop közt hasonló osztásban két merevítőpánt) megegyeznek, azonban ezek részben funkcionális választást tükröznek, ugyanakkor a nagyobb alkotói szabadságot engedő részletekben (oszlop láb, fejrész, pántok formája) számos eltérés van.

B) Az alperes kérdései

1. A felperesi termékek állhatnak-e annak ellenére szerzői jogi védelem alatt, hogy azok a felperes által is elismerten korabeli termékek mintájára készültek, amelyek tekintetében a felperes legfeljebb csak a modern világítási követelményekből adódó műszaki megfontolásokon alapuló módosításokat végzett?

Igen, a műszaki megfontolású módosítások is megnyilvánulhatnak a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel.

2. Megállapítható-e az, hogy az alperesi termékek a korabeli termékek, illetve a közbeszerzési kiírások alapján, továbbá az alperes saját korábbi termékei formavilágának felhasználásával lettek elkészítve, illetve – erre figyelemmel – megállapítható-e minden kétséget kizáróan, hogy az alperes termékei a felperesi termékek átdolgozásai vagy másolatai?

Ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a testületnek nincs hatásköre.

*Dr. Berki Ádám, a tanács elnöke
Dr. Kacsuk Zsófia, a tanács előadó tagja
Pohárnok Mihály, a tanács szavazó tagja*

* * *

MEDITÁCIÓS SZÖVEGEK SZERZŐI JOGI VÉDELME

SZJSZT-05/2016

Megkereső: törvényszék

A bíróság által feltett kérdés

A megkeresésben felsorolt meditációk, valamint az ezekhez írt, a CD-k belső borítóján és a honlapon megtalálható – és az alperesek által átvett – szövegek a felperesek szellemi tevékenységéből fakadóan egyéni, eredeti jellegűek-e?

Az eljáró tanács válasza a bíróság által feltett kérdésre

I. Az eljáró tanács a rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján kétségtelenül megállapítja, hogy a felperesek mint társszerzők különféle – CD-ken, illetve a honlapjukon szereplő – meditációs szövegei, valamint a meditációkhoz írt összefoglaló szövegek a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. § (2)–(3) bekezdése alapján szerzői jogi védelem alatt állnak.

A védelem a kérdéses szövegek *egyéni, eredeti jellege* alapján illeti meg a szerzőket, amelyet nem zár ki az a tény, hogy *maga a meditáció* egy több ezer éves módszer, technika, amelynek számos eleme, több szófordulata a közkinccs körébe tartozik. Hangsúlyozzuk, hogy – az Szjt. 1. § (6) bekezdésének megfelelően – a felpereseknek nem a kérdéses meditációs technika felett áll fenn szerzői joguk, és nem állnak szerzői jogi védelem alatt maguk a meditációkban megfogalmazott tudományos, szakirodalmi tények, elvek, illetve az azokban megjelenő ötletek sem. A konkrét meditációkat képező, illetve az azok leírását tartalmazó, azokat összefoglaló *egyéni, eredeti szövegekre* tekintettel illeti meg őket a szerzői jogi védelem. A szerzői jog semmiképpen nem jelenti akadályát annak, hogy bárki ezzel a módszerrel éljen, meditációs szövegeket alkalmazzon: a különféle meditációs gondolatmenetek, a gondolatsorok nem monopolizálhatók, a „meditációs szakterület” a szerzői jogi védelemre hivatkozva nem sajátítható ki.¹²

A szövegek *egyéni, eredeti jellegének* megítéléséhez viszont – az alperes állításával szemben – nincs szükség „nóvumra”. Egy alkotás akkor *egyéni*, ha az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző *egyéni* módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, azaz a mű tükrözi a szerző személyiségét; és akkor *eredeti*, ha az

¹² „A korszakalkotó tudományos elgondolást tartalmazó és bizonyító közlemény szerzői jogi védelme nem terjed ki a benne közölt tudományos tétel monopolizálhatóságára.” – *Gyertyánfy*: i. m. (2), p. 63.

nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgálai másolata.¹³ A kifejezés védelme igazodik a tartalom és a műfajta sajátosságaihoz, a rendelkezésre álló alkotói mozgáster nagyságához. „Összességében azt lehet mondani, hogy az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgálai másolása.”¹⁴ Ugyan a meditációk esetében a többezer éves hagyománynak és a szakirodalmi közös alapnak köszönhetően számos értelemben meghatározottság figyelhető meg, és az „ezoterikus irodalom reneszánszának”¹⁵ köszönhetően számos hasonló mű születik, azonban a szövegek egyéni, eredeti jellegű megfogalmazására *elegendő alkotói mozgáster* áll rendelkezésre.

Ugyanaz az ötlet – jelen esetben sajátos témákkal foglalkozó meditációk megalkotása – több személy által is felhasználható: hasonló, sőt – kivételesen – akár teljesen egyező alkotások egymástól függetlenül is létrehozhatóak (párhuzamosan alkotott *önálló* művek), de akár a korábban létrehozott mű által inspiráltan is (az ott alkalmazott *ötlet* felhasználásával), hiszen a szerzői jogi védelem az ötlet egyéni, eredeti jellegű *kifejeződésére, formába öntésére* vonatkozik. Jelen ügyben kizárható *a szó szerint egyező egyéni, eredeti szövegek* (pl. *a CD borítójáról az alperes honlapjára átvett szövegek*) esetében, hogy párhuzamosan létrehozott önálló alkotások lennének. Ahogyan az SZJSZT egyik korábbi, naptáron szereplő mandalaképek melletti üzenetekkel kapcsolatos szakvéleményében megállapította, a „védelem megállapítása szempontjából az is közömbös, hogy az írások a mandalák vagy valami más inspiráció hatására születtek.”¹⁶ Jelen esetben is közömbös, hogy az írások az irodalom, a tudomány vagy a művészet területére tartozónak tekinthetők-e, mint ahogyan az is, hogy alapjuk egyfajta „spirituális igazság”, melynek felismerésére egymástól függetlenül mind a felperesek, mind az alperesek eljuthattak. A felperesek által az adott meditációs technikákhoz megfogalmazott szövegekben – az összefüggő mondatok egymásutániságából, a megválasztott kifejezésekből, a rendelkezésre álló információ egymáshoz képest történő elrendezéséből fakadóan¹⁷ – tükröződik a szerzők személyisége, stílusa, egyéni látásmódja és kreativitása.¹⁸ Önmagukért beszélnek az alábbi, példaként felhozott sorok:

„Ez a rendkívüli utazás elvezet egy olyan dimenziókapuba és egy olyan Mennyei szakrális helyre, ahol egy nagy erejű fizikai és fényteti gyógyítást élhetsz át, amelyben minden belső tartalmat már az 5. dimenziós rezgésszinthez mérhetsz, és beleláthatsz egy olyan misztikus világba, ahonnan érzékelhető, feltárható és lehívható a Földbolygó és minden lakójának legmagasabb rezgésű Isteni Sorsa.” (CD 1.) „Ez a meditáció valójában a kollektív Egység egy finoman megcsendülő dallama, amely szeretné újra összefűzni a Fényküldöttek szívét a sorsunkra való emlékezés tiszta lélekörömében...” (CD 2.)

¹³ SZJSZT-10/2007/1. – Fényképfelvétel szerzői jogi védelme.

¹⁴ Pl. SZJSZT-34/2002 – Mozaik címer szerzői jogi védelme; a szerzőt megillető jogdíj mértéke.

¹⁵ SZJSZT-2010/03 – Naptári mottók szerzői jogi védelme.

¹⁶ I. m. (15).

¹⁷ SZJSZT-2012/08 – Turisztikai honlap tartalmának szerzői jogi védelme.

¹⁸ I. m. (15).

Az Sztj. 4. § (1) bekezdése szerint a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta. A szerzőség vélelmét az Sztj. 94/B. § (1) bekezdése úgy határozza meg, hogy az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, akinek a nevét ilyenként a művön a szokásos módon feltüntették. Ennek megfelelően a kérdéses CD-ken, azok borítóján és a felperesek honlapján található szövegek szerzői a felperesek mint társszerzők.¹⁹ Ez a vélelem a testület rendelkezésére álló iratok alapján nem dönthető meg.²⁰ Az Sztj. rendelkezései alapján az alperes azon megállapításai, melyek szerint „ha valaki az interneten talál egy ilyen hanganyagot, amelyhez nincs szerző rendelve, nem várható el tőle, hogy tudjon arról, hogy ki az adott anyag szerzője”, valamint „sokszor még a szerzők sincsenek rajta a feltöltött hanganyagon, így a hallgatónak vagy olvasóknak nem igazán áll módjában megtudni azt, hogy ezek szerzői jogvédelem alatt álló írásbeli- vagy hanganyagok. Ezek lehet, hogy szerzői jogsértések, de az internetet böngésző emberek ezt nem tudhatják”, nem helytállóak. A hazai internetes-tartalom-átvétel gyakorlata és az erre a területre vonatkozó szerzői jogi szabályozás alapján *elvárható* a felhasználótól, hogy egyéni, eredeti jellegű művek vagy azok azonosítható részeinek átvétele esetén az átvett tartalom forrását keresse meg és tüntesse fel.

Jelen esetben az alperes által elmondottak alapján is könnyedén megállapítható lett volna a szóban forgó szövegek szerzősége, ám ha egyes szövegek kapcsán mégsem állt volna módjában felkutatni a jogosultat, az Sztj. erre az esetre is biztosítja a jogszerű felhasználás lehetőségét az árvamű-szabályozás útján (az Sztj. 41/A. §-a szerint egy mű akkor tekinthető árva műnek, ha jogosultja ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik, és a felkutatására az adott helyzetben általában elvárható gondossággal, jóhiszeműen elvégzett jogosultkutatás nem vezetett eredményre. Ilyen esetben kérelemre a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala ad engedélyt – a felhasználás módjához és mértékéhez igazodó díj megállapítása mellett – az árva mű felhasználására²¹).

Az a kiindulópont, hogy egy szerzői alkotás lehívásra szolgáló nyilvánosságához közvetítése²² önmagában nem jelenti, hogy az adott alkotás ezután szabadon felhasználhatóvá válik. Az Sztj. 26. § (8) bekezdése szerinti lehívásra hozzáférhetővé tételre nézve rendelkezésre álló néhány szabad felhasználási lehetőség – így a jelen ügyben nem releváns intézményi célú nyilvánosságához közvetítés,²³ valamint az idézés és a szabad átvétel²⁴ – eseteitől eltekintve a szerzői jogi védelem alatt álló művek, valamint azok azonosítható részei továbbra is a szerző

¹⁹ Sztj. 5. § (1) bekezdés: „Több szerző közös művére, ha annak részei nem használhatók fel önállóan, a szerzői jog együttesen és – kétség esetén – egyenlő arányban illeti meg a szerzőtársakat; a szerzői jog megsértése ellen azonban bármelyik szerzőtárs önállóan is felléphet.”

²⁰ A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”

²¹ Sztj. 41/A–B. §.

²² Sztj. 26. § (8) bek.

²³ Sztj. 38. § (5) bek.

²⁴ Sztj. 34. § (1)–(2) bek.

engedélyével használhatóak fel. Az, hogy a felperes művei számos egyéb honlapon is (akár jogszerűtlenül) felhasználásra kerültek, a jelen ügyben vizsgálandó felhasználás megítélését nem befolyásolja. Nem változtat ezen a tényen az sem, ha – ahogyan az alperes utal rá – a szövegek hozzáférhetővé tételére azért került sor, mert az „emberek segíteni akartak egymásnak”.

II. A bíróság kérdése kifejezetten az *alperes által átvett* szövegek egyéni, eredeti jellegének a megítélésére vonatkozik. E kérdés megválaszolásához a felperesek CD-in, azok borítóján és honlapjukon található *egyéni, eredeti jellegű szövegek felhasználására* nézve az alábbiakat rögzítjük.

1. Ahogyan korábban is hangsúlyoztuk, nincs szerzői jogi akadálya annak, hogy *azonos témában* többen tartsanak meditációt, *azonos ötlet* felhasználása és saját formába öntése nem ellentétes az Sztj. rendelkezéseivel. Az alperes azon előadásaival, amelyek azonos témában, ám a felperes műveinek szerzői jogi értelemben vett *felhasználása* – így az alábbiakban taglalt módon, a szövegek vagy azok azonosítható részeinek szolgai másolása vagy engedély nélküli átdolgozása – *nélkül* kerültek megszövegezésre, szerzői jogi jogsértés nem történt. *Önmagában* az, hogy például az alperes is tartott olyan előadást, amely „a fizikai test, az érzelem-test és a mentál-test megtisztítására, karmikus oldására szolgál”, vagy „speciális védelmet kért Niomé a csodálatos pókkirálynő segítségével”, *szerzői jogi rendelkezésekbe nem ütközik*. Bizonyos szövegek, illetve szövegrészek kapcsán viszont szó szerinti egyezőséget, illetve nagyfokú hasonlóságot lehet megfigyelni, aminek a szerzői jogi megítélésére az alábbiakban térünk ki.

2. Ezen a területen sem kizárt a *párhuzamos alkotás* – azaz teljesen egyforma, szó szerinti egyező, egyéni, eredeti jellegű művek létrehozása –, ugyanakkor a jelen esetben a rendelkezésre álló bizonyítékok és az I. pontban kifejtett okok alapján az eljáró tanács véleménye szerint nem erről, azaz nem egymástól függetlenül, legfeljebb a felperesek művében is kifejeződésre jutott ötlet felhasználásával alkotott egyező művekről van szó. Nem vitatható az alperes azon meglátása, hogy a „meditációk alapjául szolgáló igazságot” többen is felfedezhetik, de a rendelkezésünkre álló dokumentumok és a körülmények alapján *kizártnak tartjuk*, hogy ezt az „igazságot” mind a felperes, mind az alperes egymástól függetlenül, teljesen azonos, egyéni, eredeti jellegű szövegezéssel öntötte formába, különös tekintettel arra, hogy az alperes – elmondása szerint – ismerte a felperes műveit.

3. Az alperes hivatkozik arra is, hogy néhol *idézte* a felperes műveit, csupán a forrást nem jelölte meg (amiért elnézést is kér). Az eljáró tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az idézés

mint szabad felhasználás jogszerűségéhez valamennyi feltétel teljesülésére szükség van,²⁵ és esetről esetre ítéltethető meg, hogy a törvényi feltételek fennállnak-e. A Berni Unió Egyezményt kezelő Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO/OMPI) az egyezményről 1978-ban kiadott kommentárja szerint „annak megítélése, hogy mi tekinthető tisztességesnek (fair-nek) végső soron a bíróságok dolga, amelyek nyilvánvalóan figyelembe vesznek olyan kérdéseket, mint az átvett részlet aránya mind a forrásműhöz mind pedig az átvevő műhöz viszonyítva, és különösen azt, hogy milyen mértékben képes esetleg versenyezni az új mű az eredetivel.”²⁶ Mint kifejtettük, az interneten az Szjt. 26. § (8) bekezdése szerint lehívásra elérhetővé tett alkotások felhasználása is engedélyköteles, illetve azok a szabad felhasználás szabályai szerint használhatóak fel. Így a szabad felhasználás körében lehetőség nyílik ugyan idézésre, egy alkotásból történő idézés az Szjt. 36. §-a értelmében *azonban nem lehet jogszerű a forrás megjelölése nélkül* (pontosabban az ilyen felhasználás *fogalmilag nem minősül idézésnek*).

4. Az eljáró tanács előrebocsátja, hogy alperes valamennyi előadásának a szövegét megvizsgálni nem tudja, tekintve hogy a rendelkezésére bocsátott dokumentumok nem tartalmazzák az összes, a felperes által szerzői jogot sértőnek ítélt szöveget. Önmagában abból, hogy az alperes a felperesek összefoglaló szövegeivel hirdette előadásait, és a tanúk azon megállapításai alapján, hogy a meditációk a felperesek CD-ire „épültek”, nem tudjuk megítélni, hogy valamennyi, az alperes meditációin nyilvánosan előadott szöveg engedély nélküli felhasználásnak minősül-e. Ez *esetről esetre*, a szövegek összevetésével, az átvett részek terjedelme és jellege, valamint az átvevő szövegek jellegének, eredeti műhöz való viszonyának, az esetleges kiegészítő vonások lényegiségének megítélése mellett történhet meg. *Valamennyi* alperesi előadott szöveg ismerete nélkül nem tudjuk teljes bizonyossággal megállapítani, hogy az *ötlet* felhasználásán túl *valamennyi esetben* megvalósult-e a felperesek *műveinek* a felhasználása is.

Az Szjt. 16. §-a alapján a védelem a művek egyéni, eredeti részleteit is megilleti: „a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.” Tekintve, hogy a felperes műveinek *nem minden egyes mondata* minősül önmagában „azonosítható résznek”, a védelem nem vonatkozik minden egyes kiragadott mondatra. Így például az olyan szófordulatok, kifejezések, mint „elcsendesülsz, ellazul a tested, kilélegzel minden fáradságot...”, vagy „eltávolodik a hétköznapi valósága”, vagy „feküdj középen, kicsit széttárt karokkal és lazulj el mélyen” vagy „éld át, ahogyan tudatod kitágul”, nem mutatnak egyéni, eredeti jelleget, és nem minősülnek a mű azonosítható részének. Ezen és ehhez hasonló szófordulatok kizárólagos

²⁵ Gyertyánfy: i. m. (2), p. 198–200.

²⁶ A kommentárt az SZJSZT-25/2000 – Tények, hírek a szerzői jog tükrében c. szakvéleménye is idézi.

használatára senki, így felperesek sem jogosultak a szerzői jogi védelemre hivatkozva, így például az alperes 2013. 09. 21-i meditációjában a „mélyen megnyugszol, és befelé figyelsz” mondat sem minősülne önmagában szolgai átvételnek még akkor sem, ha ez a mondat a felperesek meditációjában (is) szó szerint elhangzik.

Esetről esetre, az átvett részek jellege és terjedelme alapján lehet megítélni, hogy engedélyköteles felhasználásról van-e szó, azaz hogy valamelyik felperesi mű egésze vagy annak azonosítható része került-e felhasználásra. „Akkor azonosítható a rész, ha ugyanúgy hordozza a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni-eredeti jellegét [Szt. 1. § (3) bekezdése], mint egy teljes alkotás. Az azonosíthatóság oltalmi kritériuma tehát azonos a szerzői jogi védelem egyéni-eredeti jellegre vonatkozó kritériumával.”²⁷ Az természetes, hogy egy szöveges szerzői alkotás esetében minél kisebb részt vizsgálunk, annál kisebb az esélye, hogy az adott szövegrész rendelkezik (rendelkezhet) egyéni, eredeti jelleggel.²⁸ Az eljáró tanács rendelkezésére álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy az alperes művei *egyrészt* tartalmaznak a felperes műveiben is megtalálható, ám egyéni, eredeti jellegű, a felperes műveként azonosítható résznek *nem* minősülő mondatokat, *másrészt* viszont engedély nélküli felhasználásra is láthatunk példát az alábbiak szerint.

4.1. Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott *alperesi hírlevelek szövegeiről* megállapítható, hogy az azokba illesztett *egyes szövegrészek* a felperesek CD-in, illetve azok borítóin található egyéni, eredeti jellegű szövegek *azonosítható részeinek engedély nélküli nyilvánossághoz közvetítését jelentik*. A szolgai másolás a felperesek egyéni, eredeti jellegű megfogalmazású, az alperes által átvett szövegrészeinek terjedelme, jellege, a mondatok egymásutánisága és a szövegösszefüggések alapján megállapítható. Például az alperes egyik találkozására vonatkozó hírlevelében található szövegrész a felperesek CD-jéről származó egyéni, eredeti jellegű, azonosítható szövegrész: „Ezen a belső ösvényen keresztül lehetőség nyílik arra, hogy feltáruló csillagösvényen át tudatosságod kiterjesztésével elérhesd azt az Égi birodalmat, ahol találkozhatasz a lehető legmagasabb rezgésű csillagénnel. Ebben a szellemi kapcsolásban nagyon sok mindent tudhatunk meg a saját csillagbéli gyökereinkről is. Majd pedig a lelkünk elragadtatik egy különleges Gyógyító Szentélybe, ahol az Égi jelenlét kísérete mellett átélhetünk egy gyöngéd testi és lelki gyógyítást is.”

4.2. Az alperes honlapján nyilvánossághoz közvetített meditációjában felhasználásra került a felperesek első CD-jéről kb. 17 sort kitevő, azonosítható rész. A szolgai másolásnak minősülő rész a teljes alperesi meditáció szövegének nagyjából 1/5 részét teszi ki.

²⁷ SZJSZT-44/2007 – Dalszöveg részletének szerzői jogi védelme.

²⁸ Vö. SZJSZT-22/10 – Cím szerzői jogi védelme.

4.3. Az alperes 2013. 09. 21-én elhangzott meditációjának szövege is a felperesek „CD 1. meditációja szövegének” az átdolgozás szintjét el nem érő szolgai másolása. Az alperes saját elmondása alapján igyekezett ezeket a témákat egyszerűbb módon tolmácsolni: „'lefordítottam, értelmeztem azokat a közönségem számára. Azt is mondhatnám, hogy érthetőbbé tettem azokat az engem hallgató embereknek.” Ez megtörténhetett volna a témák saját egyéni, eredeti jellegű szövegekbe öntésével (mint ahogyan ez történt például az I. című meditációja 2. részében) vagy átdolgozással. Az átdolgozás az Sztj. 29. §-a alapján a szerző kizárólagos joga, így egyrészt ahhoz is szükség lett volna a szerző engedélyére, másrészt az átdolgozás fogalmi eleme, hogy eredményeképpen az eredeti műből származó más, az átdolgozó személyiségét kifejező, egyéni, eredeti jellegű mű jöjjön létre. Az alperes 2013. 09. 12-én elhangzott meditációjának a szövegéből hiányoznak az olyan, alkotó jellegű változtatások, amelyek alapján elmondható lenne, hogy *a kiegészítő vonások önmagukban is olyannyira lényegiek, hogy megfelelnek az egyéni és eredeti mű követelményének.*²⁹ Ennek hiányában viszont a *teljes szöveg* a képi világ formába öntése, a használt mondatok egymásutániséga és összefüggései alapján a felperesek meditációjának *szolgai másolásának minősül.* (A bíróság kérdése a szerzők integritáshoz fűződő jogának sérelmére nem terjed ki, így e jog sérelmének vizsgálatára az eljáró tanács sem tér ki.)

5. A felperesek utalnak arra, hogy a „Niomé” és „Niomé Antiháló” kifejezés, illetve „Niomé mint karakter” az ő „szellemi termékük”. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a peres eljárás során bizonyítás tárgya, hogy Niomé a felperesek műveiben szereplő irodalmi karakter-e [aminek kapcsán felmerülhet az Sztj. 16. § (2) és (3) bekezdésében taglalt cím-, illetve karaktervédelem is], avagy egyfajta „szakrális létező”. Ez utóbbi esetben ugyanis szerzői jogi védelem nem vonatkozhat a „karakter” használatára és hasznosítására (hasonlóan a „plejádok fényküldöttei” kifejezéshez).

Dr. Szilágyi István, a tanács elnöke
Dr. Pogácsás Anett, a tanács előadó tagja
Érsek Nándor, a tanács szavazó tagja

* * *

²⁹ Gyertyánfy: i. m. (2), p. 190.

MEDITÁCIÓS SZÖVEGEK SZERZŐI JOGVÉDELME

SZJSZT-05/2016/02

Megkereső: törvényszék

A felperes által feltett kérdések

1. *Megerősíti-e a szakértő testület, hogy a felperesek 2017. január 23-án kelt előkészítő iratában megjelölt egyéni, eredeti felperesi szövegeket, szövegrészeket, sajátos szövegcímet, illetve jellegzetes alakot (a továbbiakban: „felperesi szövegelemek”) az alperes átvette a fenti előkészítő iratban megjelölt saját szövegeibe, ezáltal pedig az alperes végrehajtotta a felperesi szövegelemeknek az előkészítő iratban megjelölt felhasználását?*
2. *Amennyiben a felperesi szövegelemek felhasználása jogosulatlanak minősül, úgy erre az esetre állapítsa meg a szakértő testület, hogy az alperesi gazdagodás mértékének a felperesek 2016. augusztus 25-i beadványában szereplő háromféle számítási módszer szerinti kalkulációja helytálló levezetést tartalmaz-e, illetve hogy a felperesi számítási módok a gazdagodás indokolt mértékének a meghatározására alkalmasak-e!*

Az eljáró tanács szakvéleménye

Előljáróban az eljáró tanács leszögezi, hogy a 2016. június 13-án kelt szakvéleményét [1. SZJSZT-05/2016 – a szerk.] fenntartja, azt a fenti, különösen az 1. kérdés megválaszolásakor irányadónak tekinti.

Ad 1. Megerősíti-e a szakértő testület, hogy a felperesek 2017. január 23-án kelt előkészítő iratában megjelölt egyéni, eredeti felperesi szövegeket, szövegrészeket, sajátos szövegcímet, illetve jellegzetes alakot (a továbbiakban: „felperesi szövegelemek”) az alperes átvette a fenti előkészítő iratban megjelölt saját szövegeibe, ezáltal pedig az alperes végrehajtotta a felperesi szövegelemeknek az előkészítő iratban megjelölt felhasználását?

A felperes a felperesi szövegeket három kategóriába sorolta, és így csoportosítva kérte annak megállapítását, hogy a felperesi szövegeket az alperes átvette. A kérdés megválaszolásánál a felperes 2017. január 23-án kelt előkészítő irata mellékleteinek struktúráját követjük.

1.1. Az alperesi marketinganyagokban való felhasználások – F/23/1. sz. melléklet

Az F/23/1. sz. mellékletben számozottan felsorolt szövegrészek három csoportba oszthatók: *i)* az alperes szó szerint átvette a felperes szövegrészeit; *ii)* tartalmi átvétel; és *iii)* „elérhető és letölthető volt” a honlapon.

Ad i): Szó szerinti átvétel

A szó szerinti átvétel két csoportba osztható. Az egyik, amikor azáltal, hogy alperes szó szerint felhasználja a felperes szövegrészeit, szerzői jogi értelemben egyértelműen megállapítható a felhasználás.

A másik csoport a szó szerinti átvételek körében, amikor ugyan a szó szerinti átvétel megállapítható, de a felperesi szövegrészről – tekintettel az átvétel terjedelmére – nem állapítható meg egyéni, eredeti jelleg és ennél fogva szerzői jogi felhasználás sem.

Ad ii): Tartalmi átvétel

Utalva a 2016. június 13-án kelt szakvélemény II. pontjára, különösen annak 1. alpontjára, az eljáró tanács ismét leszögezi, hogy egy szerzői műben megjelenő ötlet vagy elgondolás felhasználása és saját formába öltése nem minősül szerzői jogi felhasználásnak. Így a tartalmi átvétel nem tekinthető szerzői jogi felhasználásnak és így szerzői jogi jogsértésnek sem.

Ad iii): Az alperesi honlapon elérhető és letölthető

A honlapon való hozzáférhetővé és letölthetővé tétele egy szó szerint átvett szövegnek is szerzői jogilag felhasználásnak minősül. A tényleges egyezőséget az alperesi honlapon megjelent szövegek hiányában megállapítani nem tudjuk, mert az összehasonlítást az F/23/1 melléklet nem tartalmazza ezen pontoknál.

1.2. Alperesi meditációs szövegekben történt jogosulatlan felhasználás

i) A felperesi F/20 melléklet alatt csatolt szöveg összehasonlítása az F/19 alatt csatolt alperesi szöveggel:

Az eljáró tanács álláspontja szerint a fenti mellékletekben kiemelt szövegrész kezdete nem egyéni eredeti jellegű, az a meditációs gyakorlatban általában használt bevezetőszöveggel megegyezik. A „Belső szemeid előtt megjelenik egy kicsi láng” mondatról kiemelt szövegrész-nél megállapítható az egyéni, eredeti jelleg és az is, hogy az alperesi szöveg a szövegegyező-ségre való tekintettel a felperesi szöveg felhasználásának minősül.

ii) A felperesi F/26 melléklet alatt csatolt szöveg összehasonlítása az F/25 alatt csatolt alperesi szöveggel:

A két szöveg között olyan mértékű az azonosság, hogy itt az alperes teljes terjedelmében felhasználta a felperes szövegét. Nem változtat ezen a tényen az sem, hogy az alperes egyes helyeken a felperes szövegéből kihagyott részeket. Tekintettel arra, hogy az ilyen rövidítések-nél sem saját szavaival foglalta össze az alperes a felperes szövegét, hanem csupán a felperes szövegéből egyes részeket kihagyott, ez a módszer a felperes szövegének átdolgozását eredményezi, ami szerzői jogilag szintén engedélyköteles felhasználásnak minősül [Sztj. 17. § f) bek.].

1.3. Niomé, a pókkirálynő mint az Szjt. 16. § (2) és (3) bekezdésében szereplő jellegzetes műcím és jellegzetes alak felhasználása

Mint ahogy azt az eljáró tanács 2016. június 13-án kelt szakvéleményének II. 5. pontjában kifejtette, amennyiben *Niomé, a pókkirálynő* nem egyfajta „szakrális létező”, hanem a felperes műveiben szereplő irodalmi karakter, akkor mint olyan élvezi a jellegzetes karakterek Szjt. 16. § (3) bekezdésében lefektetett védelmét. Ugyan az Szjt. szövege azt mondja, hogy a jellegzetes karakterrel kapcsolatban a szerzőt a kereskedelmi hasznosítás (merchandising) joga illeti meg, de a jogirodalom szerint ez a védelem kiterjed a jellegzetes irodalmi karakter más műben való szerepeltetésére is. Azaz a jellegzetes irodalmi karakter más műben való szerepeltetése is engedélyköteles felhasználásnak minősül.

Az Szjt. 16. § (2) bekezdésében lefektetett címvédelem, aminek értelmében a szerző engedélyre szükséges a mű sajátos címének a felhasználásához is, *Niomé, a pókkirálynő* esetében nem áll fenn, mert ha *Niomé pókkirálynő* a felperes jellegzetes irodalmi karaktere, akkor mint olyan részesül védelemben az Szjt. 16. § (3) bekezdése alapján, ha pedig „szakrális létező”, akkor pedig nem jellegzetes cím.

Ad 2. Amennyiben a felperesi szövegelemek felhasználása jogosulatlanak minősül, úgy erre az esetre állapítsa meg a szakértő testület, hogy az alperesi gazdagodás mértékének a felperesek 2016. augusztus 25-i beadványában szereplő háromféle számítási módszer szerinti kalkulációja helytálló levezetést tartalmaz-e, illetve hogy a felperesi számítási módok a gazdagodás indokolt mértékének a meghatározására alkalmasak-e!

A felperes által a gazdagodásról leírtakat az eljáró tanács az alábbiakban pontosítja. A felperes állítása szerint a „felhasználással elért semmilyen típusú bevételből nem vonható le költség” (lásd a 2016. augusztus 25-én kelt felperesi bizonyítási indítványt és a kereset összefoglalását). Ezzel kapcsolatban az eljáró tanács megjegyzi, hogy a „gazdagodás mértéke meghatározásánál a jogsértőnek a jogsértéssel összefüggésben elért teljes bevételéből (nettó árbevétel) kell kiindulni, és abból – lévén szó objektív jogsértésről – levonhatók a tényleges, igazolt költségek. Ezek között értelemszerűen a jogdíj nem szerepelhet. Ha tehát a jogsértés a bevétel és a költségek összevetése alapján veszteséget eredményezett vagy ’0 szaldós’, a jogsértő csak a jogdíjat köteles gazdagodás címén megtéríteni. Ha a költségek levonása után még marad gazdagodása, arra a szerző igényt tarthat.”³⁰ Tehát a gazdagodás mértéke nem minden esetben felel meg a jogdíj mértékének, annál több lehet, viszont kevesebb nem.

Az eljáró tanács a gazdagodás konkrét mértékéről nem nyilatkozik, az alábbiakban csak a felperes által alkalmazott három számítási metódussal kapcsolatos véleményét fejtí ki.

³⁰ Gyertyánfy: i. m. (2), p. 581.

2.1. Bevételearányos jogdíj

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a piaci gyakorlatban az ilyen típusú előadásoknál az 5-10%-os jogdíj nem eltúlzott.

2.2. Átalánydíj alapú számítás

Ezzel a számítási módszerrel kapcsolatban az eljáró tanács megjegyzi, hogy egy közreműködőnek a személyes közreműködéséért kifizetett összeg nemcsak a szerzői jogdíjat tartalmazza, hanem a személyes közreműködés ellenértékét is. Azaz nem a kifizetett teljes összeg tekinthető a szerzői jogdíjnak.

2.3. Webes letöltési díj alapú számítás

Az eljáró tanács szerint a letöltések alapján – amennyiben a jogsértés igazolt – a szerző a foglalkozások és a hírlevelek mellett mint külön felhasználási mód alapján jogosult a gazdasági igényt érvényesíteni. Ebből következően ez a számítási mód nem az előző két számítási mód helyett alkalmazandó, hanem azzal párhuzamosan. Nem támasztja alá a felperes, hogy mire alapozza a 14 000 alkalommal történő letöltés számítását.

Dr. Szilágyi István, a tanács elnöke
Dr. Lendvai Zsófia, a tanács előadó tagja
Érsek Nándor, a tanács szavazó tagja

Összeállította: Barsvári Tímea